

Dibuku ya OSEYA NKOTOLO

Na manima ya mumbikudi Amose, Oseya kumaka mumbikudi ya Yave na yinsi ya kintinu ya Isayeli na kimfumu ya londe, pene-pene ya mvula 750 tekila mbutukulu ya Yesu. Yandi salaka bamvula makumi zole na tanu. Na ntangu yina, mbanza ya kintinu ya Samaliya vwandaka me mwangana ntete ve. Bantu vwandaka sambila biteki mpe bawu vwandaka tumama ve na Nzambi. Na kulakisa kwondwa kukwikama ya Isayeli na Nzambi, Nzambi lombaka na Oseya na kukwela kento ya kindumba. Nzambi zabisaka na Oseya na kuzola kento yango ya kindumba samu na kulakisa ti Nzambi mpe ke zolaka bantu ya yandi ata ti bawu ke tumamaka ve na yandi.

Na manima ya kintinu ya Yelobowame 2, yinsi kumaka tengu-tengu. Na Samaliya, ba vwandaka baka kintinu na ngolo. Mpe yawu vwandaka sala ti, konso ntinu kunata bansalulu ya yandi na yinsi. Mpe dyaka, kimfumu ya yinsi ya Asili vwandaka sosa na kubaka yinsi ya Isayeli ya node. Mambu ya kukondwa ludedomo yina mumbikudi Amose zonzilaka vwandaka lutila. Nzambi ya ba-Kaanani vwandaka benda bantu mingi ya Isayeli. Ni yawu yina kiminu ya bantu mingi ya Nzambi kubwaka. Kasi, mutindu bakala ke lemvokilaka kento ya yandi, Nzambi mpe salaka nsilulu ya kulemvokila bantu ya yandi ntangu yandi tubaka: Mu ke belusa Isayeli na kimbevo ya yandi ya

kondwa kiminu na munu. Mu ke zola yandi na ntima mosi samu ti, mu ke dyaka ve na nkele na yandi.

Dibuku yayi kele ya kukabuka mutindu yayi:

- Luzingu ya makwela ya Oseya na ndongosolo ya yawu (Ose 1.1–3.5).
- Mambu yina Isayeli bwabanaka mpe mbangu-lulu ya yawu (Ose 4.1–9.9).
- Mambu yina salaka ti bantu ya Isayeli ku-vwanda ve ya kukwikama na Nzambi (Ose 9.10–14.1).
- Luzolo ya Nzambi ke lutila kaka (Ose 14.2–10).

¹ Yayi ni mambu ya Yave yina yandi tubaka na Oseya, mwana ya Beeli. Ya vwandaka na ntangu ya bantinu Uzya, Yotame, Akaze, Yezekya bantinu ya Yuda, mpe na ntangu ya ntinu Yelobowame, mwana ya Yowase, ntinu ya Isayeli.

Makwela ya Oseya mpe mbutukulu ya bana ya yandi

² Yayi ni mbandukulu ya mambu yina Yave tubaka na bantu ya yandi na yinwa ya Oseya. Yave tubaka na Oseya:

«Kwenda baka kento yina ke salaka kindumba, mpe bana yina yandi ke na kubutaka na kindumba, samu ti, bantu ya yinsi me manga Yave. Na mutindu yina, bawu ke na kusala kindumba.»

³ Na yina, Oseya kwendaka baka Ngomele, mwana ya Divelayime. Kento yango kuzwaka

kivumu mpe yandi butilaka yandi mwana ya bakala.

⁴Yave tubaka na Oseyá:

«Pesa yandi nkumbu Izelele,
samu ti na mwa ntangu fyoti,
mu ke sukisa kintinu ya dikanda ya Isayeli
na kufutisa dikanda ya Yewu
menga yina yandi tangisaka kuna na Izelele.

⁵Na kilumbu yina,
mu ke manisa ngolo
ya binwani ya Isayeli
kuna na mudimba ya Izelele.»

⁶Ngomele kuzwaka dyaka kivumu. Yandi butaka mwana ya kento. Yave tubaka na Oseyá:

«Pesa yandi nkumbu Lo-Luwama (yina zola kutuba, yina ba ke fwilaka ve kyadi),
samu ti, mu ke tatamana dyaka ve
na kufwila dikanda ya Isayeli kyadi.
Mu ke lemvokila dyaka ve bawu.»

⁷«Kasi na yina me tadila dikanda ya Yuda, mu ke fwila bawu kyadi, mpe mu ke vuukisa bawu, munu Yave, Nzambi ya bawu. Mu ke vuukisa bawu. Kasi ya ke vwanda ve na munani, na mbele ya mvita, na mvita, na bampunda, to na bapusu-pusu ya mvita.»

⁸Ngomele zengaka Lo-Luwama mabene. Na manima yandi kuzwaka dyaka kivumu, mpe yandi butaka mwana ya bakala,

⁹ mpe Yave tubaka na Oseyā:

«Pesa yandi nkumbu Lo-Ami (yina zola kutuba
bawu kele ve bantu ya munu),
samu ti beno kele ve bantu ya munu,
mpe munu, mu ke vwanda ata kima samu na
beno.»

2

Nzambi ke ndima dyaka bantu ya yandi

¹ Kasi kilumbu kele,
yina lutangu ya bantu ya Isayeli
ke kuma mutindu munyenge ya mubu.
Ba ke fwanikisa yawu ve,
mpe ba ke lenda ve na kutanga
lutangu ya yawu.
Kisika yina ba vwandaka tuba na bawu:
«Beno kele ve bantu ya munu»,
ba ke tuba na bawu:
«Beno kele bana ya Nzambi ya moyo»*.

² Na yina, bana ya Yuda
mpe bana ya Isayeli,
ke vukana, mpe bawu ke vwanda kisika mosi.
Bawu ke soola mfumu mosi
mpe bawu ke yala yinsi.
Yawu ke vwanda kilumbu ya nene ya Izeleele.

³ Beno tuba na bampangi ya beno:
«Ami» (yina zola kutuba bantu ya munu)
mpe na bibusi ya beno:

* **2:1** Na kati ya babibila ya nkaka, 2.1 mpe 2.2 kele ni 1.10 mpe 1.11, mutindu mosi mpe na yina me tadila 2.3-25 kele ni 2.1-23. Nsukunu ya yawu, kele mpe na Lom 9.26. **2:2** Ose 1.4

«Luwama» (yina zola kutuba yina ba ke fwilaka kyadi).

Isayeli, kento yina kele ve ya kukwikama

⁴ Beno funda mama ya beno.

Beno funda yandi,
samu ti, yandi kele ve kento ya munu,
mpe mu kele ve bakala ya yandi.

«Yandi katula na kizizi ya yandi bidimbu ya kindumba!

Mpe yandi katula bidimbu ya kinsuza na kati-kati ya mabene ya yandi.

⁵ Kana yandi sala yawu ve,
mu ke katula yandi binkuti nyonso.

Yandi ke vwanda,
mutindu kilumbu yina, ba butaka yandi.

Mu ke sala ti, yandi kukuma
mutindu yinsi ya kuyuma.

Mu ke sala ti yandi vwanda
mutindu ntoto ya kuyuma,
mpe mu ke kufwa yandi na nsatu ya maza.»

⁶ «Mu ke tala ve bana ya yandi kyadi,
samu ti, bawu kele bana yina,
ba kuzwaka na kindumba.

⁷ Ee, mama ya bawu me sala kindumba,
mama yina nataka kivumu ya bawu,
me sala mambu ya nsoni.

Yandi vwandaka tuba:
Mu ke landa makangu ya munu
yina ke pesaka munu dimpa na maza,
lele ya mika ya mameme

mpe lele ya lino, mafuta mpe malafu.»

⁸ Ni yawu yina munu Yave,
mu ke kanga yandi nzila,
na bayinti ya bansende.
Mu ke zunga yawu na kibaka,
samu ti, yandi tala dyaka ve,
nzila ya yandi.

⁹ Yandi ke landa makangu ya yandi,
kasi yandi ke kuzwa ve bawu.
Yandi ke sosa bawu,
kasi yandi ke tala ve bawu.

Yandi ke tuba:

«Mu fwana kuvutuka na bakala ya munu ya ntete,
samu ti, luzingu ya munu
vwandaka ya kulutula mbote
na ya bubu yayi!»

¹⁰ «Yandi vwandaka bakula ve
ti ni munu vwandaka pesa
yandi bambuma ya faline, vinu ya malu-malu
mpe mafuta ya malu-malu.

Ni munu vwandaka vwamisa yandi
na kupesaka yandi wolo na palata
yina yandi vwandaka sadila
samu na kusambilaka Baale.

¹¹ Ni yawu yina,
mu ke kwiza botola yandi
bambuma ya munu ya faline
na ntangu yina, ba ke yonzikaka yawu mpe vinu
ya munu ya malu-malu na ntangu ya yawu.
Mu ke botola yandi bilele ya munu ya mika ya
mameme mpe bilele ya lino
yina yandi vwandaka vwata,

samu na kufuka kipene ya yandi.

¹² Kasi na ntangu yayi,
mu ke katula yandi bilele,
samu na kufwisa yandi nsoni
na meso ya makangu ya yandi
mpe ata muntu ke kabikisa munu
na kusala yawu.

¹³ Mu ke sukisa kyese ya yandi,
mikembo ya yandi,
mikembo ya yandi yina yandi ke salaka
na bilumbu ya ntete ya bangonda.
Mu ke sukisa basaba ya yandi,
mpe mikembo ya yandi nyonso.

¹⁴ Mu ke mwangisa bilanga ya yandi
ya bayinti ya vinu mpe ya bafike»,
yina yandi vwandaka tuba:
«Yayi ni difuta yina makangu ya
munu pesaka munu.»

«Mu ke sala ti bilanga yango,
kukuma mfinda kisika bibulu ya mfinda
ke banda na kwizaka kudya.

¹⁵ Mu ke pesa yandi kitumbu,
samu na bilumbu yina,
yandi vwandaka sadila Baale,
ntangu yandi vwandaka yoka Maaka ya nsunga
ya mbote,
yandi vwandaka vwata milunga ya misapi
mpe hampanga na laka,
yandi vwandaka landa makangu ya yandi
mpe vwandaka zimbana munu.

Ni Yave me tuba yawu.

¹⁶ Ni yawu yina,
mu ke leba yandi,

mu ke benda yandi na yinsi ya kuyuma
mpe mu ke zonza na ntima ya yandi,
¹⁷ mpe kuna, mu ke vutula yandi bilanga ya yandi
ya bayinti ya vinu
mpe mu ke sala ti mudimba ya Akole†,
kukuma mwelo yina,
ke pesa yandi kivuvu.
Yandi ke landa dyaka munu
mutindu yandi vwandaka sala yawu
ntangu yandi vwandaka ntwenya,
mpe mutindu ntangu yina yandi
basikaka na Ngipiti.»

Kilumbu ya kuvutula ngwisani

¹⁸ «Yave ke na kutuba, na kilumbu yina,
yandi ke bokila munu “Bakala ya munu”,
mpe yandi ke bokila dyaka munu ve,
“Baale ya munu”, (yina zola kutuba mfumu ya
munu).

¹⁹ Mu ke sala ti yandi bika na
kutangunaka dyaka nkumbu ya Baale,
mpe bankumbu ya banzambi ya mutindu yina,
ba ke zonzila dyaka yawu ve.

²⁰ Na kilumbu yina,
mu ke tula na bantu ya munu,
ngwisani na bibulu ya mfinda,
na bandeke ya mazulu,
na bibulu ya fyoti yina kele na ntoto.
Mu ke zenga minani ya mvita,
mpe bambele ya mvita.
Mu ke sukisa mvita,
nyonso yina ke zimbana

† **2:17** Akole zola kutuba: Kisika ya kyadi. **2:17** Ywa 7.24

mpe mu ke sala ti,
bantu ya munu lala na kizunu.

²¹ Isayeli, nge ke vwanda
kento ya munu,
ya bamvula na bamvula.

Na kukwela nge,
mu ke futa ntalu yayi:
ludedomo, kusungama,
kukwikama mpe luzolo.

²² Mu ke kwela nge na kukwikama nyonso,
mpe nge ke zaba mbote Yave.

²³ Yave ke na kutuba:
Na kilumbu yina,
mu ke pesa mvutu.

Mu ke pesa mvutu na mazulu
mpe mazulu ke pesa mvutu na ntoto.

²⁴ Ntoto ke vutula mvutu na kupesa bambuma ya
faline,

vinu ya malu-malu,
mpe mafuta ya malu-malu.

Mpe bima yayi ke pesa mvutu na Izeleele.

²⁵ Mu ke sala ti,
yandi vwanda mutindu bambuma
ba me mwanga na yinsi nyonso samu na munu.

Mu ke fwila Lo-Luwama kyadi.

Mu ke tuba na Lo-Ami:
“Nge kele bantu ya munu”,

mpe yandi ke tuba:
“Nzambi ya munu.”»

3

Oseyá na kento ya kinsuza

¹ Yave tubaka na munu: «Kwenda dyaka, nge zola kento yina kele na dikangu, kasi ke salaka kin-suza. Zola yandi mutindu Yave ke zolaka bantu ya Isayeli. Bawu me bika Yave samu na kulanda banzambi ya nkaka, mpe bawu ke zolaka kudya maboke ya bambuma ya vinu.»

² Mu bakaka yandi, na ntalu ya Basekele kumi na tanu ya palata, na Omele mosi ya bambuma ya oloze, mpe na Leteke* mosi ya bambuma ya oloze.

³ Mu tubaka na yandi: «Nge ke vwanda ya munu bilumbu mingi mpe nge ke sala dyaka ve kin-dumba. Nge ke basika ve na bakala ya nkaka, munu mpe, mu ke sala mutindu mosi.»

⁴ Ya tsyelika, bilumbu ke vwanda mingi, yina bana ya Isayeli ke vwanda ve na ntinu, ba ke vwanda ve na mfumu, ba ke pesa ve Minkayulu, ba ke vwanda ve na matadi ya longo, ba ke vwanda ve na efode mpe telafime samu na kuyufulaka luzolo ya Nzambi.

⁵ Na manima, bantu ya Isayeli ke sosa dyaka Yave, Nzambi ya bawu, mpe bawu ke sosa Davidi ntinu ya bawu. Na bilumbu yina ke kwiza, bawu ke baluka na Yave, na kutekita nyonso, samu na kuzwa bumbote ya yandi.

4

Yave ke na kubokila bantu ya yandi na lufundusu

¹ Beno bantu ya Isayeli,

3:1 Esa 16.7 **3:2** Knz 27.16 * **3:2** Leteke mosi lenda sala keba ve balitele 110. **3:4** Efode mpe telafime Bik 8.27; 1Sa 23.9; Mka 5.12

beno kuwa mambu ya Yave.
Yave ke na kubokila na lufundusu
bantu yina ke zingaka na yinsi,
yandi ke na kutuba:
«Butsyelika kele ve,
luzolo ya mpangi kele ve,
luzabu ya Nzambi kele ve na yinsi.

² Bisika nyonso ba ke na kusinga,
kuvuna, kufwa bantu,
kulaba, kusadila kinsuza,
mpe menga ke na kumwanganaka kaka.
³ Ni yawu yina, yinsi ke vwanda na kati ya kyadi,
bayina nyonso ke zingaka kuna
ke manisa na kufwa.
Ya vwanda bibulu ya mfinda,
bandeke ya mazulu,
bambisi ya mubu mpe, ke zimbana.»

Yave ke na kufunda banganga-Nzambi

⁴ «Ata muntu kufunda nge,
ata muntu kusemba nge,
samu ti, bantu ya nge
kele mutindu bayina
ke fundaka banganga-Nzambi.

⁵ Nge ke bula dibaku na ntangu,
mimbikudi ya nge mpe
ke bula mabaku na mpimpa,
Mu ke kufwa mama ya nge.

⁶ Bantu ya munu ke na kufwa,
samu ti, bawu kele ve na luzabu.
Mutindu nge me losa luzabu,
mu ke losa nge,
mpe nge ke sala dyaka ve
kisalu ya bunganga-Nzambi samu na munu.

Mutindu nge me zimbana
Musiku ya Nzambi ya nge,
munu mpe, mu ke zimbana bana ya nge.»

⁷ «Mutindu bawu kumaka mingi,
ni mutindu yina mpe,
masumu ya bawu kumaka mingi.
Mu ke kitula nkembo ya bawu na nsoni.

⁸ Bawu ke kuzwaka madya
na minkayulu yina
bantu ya munu ke pesaka,
samu na mulemvo ya masumu.
Ni yawu yina, bawu ke zolaka
ti bantu ya munu kusala masumu.

⁹ Kitumbu yina bantu ke kuzwa,
kaka ni yawu mpe banganga-Nzambi ke kuzwa.
Mu ke pesa bawu musendo na ndyatulu ya bawu.

¹⁰ Bawu ke kudya,
kasi bawu ke yukuta ve.
Bawu ke sala kindumba,
kasi bawu ke buta ve,
samu ti, bawu ke na kuzitisa dyaka ve Yave.»

¹¹ «Kindumba, vinu ya ngolo
na vinu ya malu-malu
ke na kupesaka bawu buzoba.

¹² Bantu ya munu
ke talisaka mambu ya bawu na kiteki ya yinti,
mpe, ni kibuku ya mukawa ke zabisaka bawu
mambu.
Ya tsyelika mpeve ya kindumba
ke na kuzimbisa bawu.

Na kindumba yina bawu ke na kusala,
bawu ke na kukabuka na Nzambi ya bawu.

¹³ Bawu ke na kifu ya kupesaka minkayulu
na zulu ya myongo.

Bawu ke yokaka maaka ya nsunga ya mbote na
myongo ya fyoti
na yisi ya bayinti yina kele na mpewo ya mbote.
Ni yawu yina, bana ya beno ya bakento
ke na kusala kindumba,
mpe bakento ya bana ya beno ke na kusala kin-
suza.

¹⁴ Mu ke pesa ve kitumbu na bana ya beno ya
bakento, yina ke na kusala kindumba,
mpe bakento ya bana ya beno,
yina ke na kusala kinsuza,
samu ti, bawu mosi banganga-Nzambi
ke basikaka na bakento yina ke salaka kindumba.
Bawu ke pesaka minkayulu
kintwadi na bakento yina ke salaka
kindumba na nkumbu ya nzambi,
mutindu ke tubaka kingana yayi:
“Bantu yina kele ve na mayela ya
kuswasikisa mambu, kele bantu ya kufwa.”»

¹⁵ «Nge Isayeli, kana nge sala kindumba,
bantu ya Yuda kusala yawu ve.
Beni kwenda ve na Ngilengale*,
beni kwenda ve na Bete-Awene.
Beni kudya ve ndefi na kutuba ti:
“Yave kele moyo!”»

¹⁶ Ya tsyelika, Isayeli me kuma na yintu ngolo
mutindu mwana ya ngombe ya kento yina kele na

* ^{4:15} *Ngilengale* vwandaka kisika ya kupesilaka minkayulu.

nkele. Wapi mutindu beno zola ti, Yave kudikila bawu mutindu bana ya mameme yina ba ke na kunata na kisika yina bawu ke kudyaka?

¹⁷ Bantu ya Efalayime[†] me kangama na biteki. Beno bika bawu.

¹⁸ Ntangu bawu ke manisaka na kunwa, bawu ke lutaka na kindumba. Bamfumu ya bawu ke zolaka mambu ya nsoni.

¹⁹ Kitembo ya ngolo ke nata bawu, mpe bawu ke tala nsoni, samu na minkayulu ya bawu.

5

Bipesi-malongi ya yimbi na Isayeli

¹ Beno banganga-Nzambi,
beno kuwa dyambu yayi.
Beno bantu ya Isayeli,
beno sala keba.
Beno bantu ya yinzo ya ntinu,
beno fungula makutu.
Beno bayina zolaka sala ti ludedomo kuvwanda,
ni beno me kuma mutambu na bwala Misepa.
Beno me kuma mpwasa,
yina ba me tanda na zulu
ya mongo ya Tabole.

² Bayina ke na kusadila yimbi,
ke na kulutila na kusala yimbi.
Munu, mu ke na kukubika
kitumbu, samu na bawu nyonso.

³ «Munu, mu zaba Efalayime,

[†] **4:17** EfalayimeYa kele nkumbu ya kifumba mosi yina me lutila nene na kimfumu ya Isayeli, kimfumu ya londe. Kasi awa yawu kele ni kimfumu nyonso ya Isayeli.

mpe Isayeli kele ve ya
kubumbama na meso ya munu.
Efalayime, kindumba yina
nge me sala, yawu me sala ti,
Isayeli kuvwanda dyaka ve ya kuvedila.»

⁴ Mavanga ya bawu,
ke na kukabikisa bawu
na kuvutuka na Nzambi ya bawu
samu ti, mpeve ya kindumba kele na bawu,
mpe bawu zaba ve Yave.

⁵ Kasi, lunangu ya bantu ya Isayeli
ke na kufunda bawu.
Bantu ya Isayeli mpe
bantu ya Efalayime ke banda
na kwendaka bula mabaku
samu na masumu ya bawu mosi.
Bantu ya Yuda mpe
ke banda na kwendaka
bula mabaku kintwadi na bawu.

⁶ Bawu na bangombe ya bawu,
na mameme, na bankombo,
bawu ke kwenda sosa Yave,
kasi bawu ke tala yandi ve.
Yandi ke kuma ntama na bawu.
⁷ Bawu me vwanda ve ya kukwikama na Yave,
samu ti, bawu me buta bana na makangu.
Ni yawu yina, kaka na ngonda mosi,
bawu na bimvwama ya bawu ke mwangana.

Mvita ya Efalayime na Yuda

⁸ Beno sika mpungi na mbanza Ngibeya.
Beno sika kulumenta na mbanza Lama.
Beno sala milolo ya mvita
na mbanza Bete-Avene.

Nge Bezame, sala keba samu ti,
mbeni kele na manima ya nge.

⁹ Efalayime ke mwangana
na kilumbu ya nsembolo.
Mu ke na kuzabisa dyambu
ya tsyelika na bifumba ya Isayeli.

¹⁰ Bamfumu ya Yuda
kele mutindu bantu yina ke sobaka bandilu.
Mu ke dasukila bawu
mutindu nyamba ya maza.

¹¹ «Efalayime ke na kunyokwama.

Lufundusu me nika bawu
samu ti, yandi vwandaka
tatamana na kusadila mambu
yina ntima ya yandi vwandaka zola.

¹² Mu ke vwanda mutindu makoko ya yintu,
samu na Efalayime.

Mu ke vwanda mutindu
mputa ya kubola, samu na dikanda ya Yuda.

¹³ Efalayime me tala kimbevo ya yandi.
Yuda me tala mputa ya yandi.

Efalayime me kwenda na yinsi ya Asili.
Yandi me fidisa bantumwa na ntinu Yaleve.
Kasi yandi ke lenda ve na kunyakisa beno,
to kubelusa mputa ya beno,

¹⁴ samu ti, mu ke vwanda mutindu nkosi
samu na Efalayime.

Mu ke vwanda mutindu nkosi ya ntwenya, samu
na dikanda ya Yuda.

Munu, mu ke pasula yawu.

Mu ke kwenda na yawu,

mpe ata muntu ke botola munu yawu.»

Nzambi ke na kubenda nzutu

¹⁵ «Mu ke kwenda ya munu.
Mu ke vutuka na kisika ya munu,
tii na ntangu yina bawu
ke ndima yimbi ya bawu,
mpe bawu ke sosa dyaka
kizizi ya munu.
Na bampasi ya bawu ya kulutila,
bawu ke sosa munu.»

6

¹ Na yina, beno ke na kutuba:
«Beno kwiza, beto vutuka na Yave,
samu ti, ni yandi me talisa beto mpasi,
ni yandi mpe ke nyakisa beto.
Yandi me lwalisa beto,
ni yandi mpe ke belusa bamputa ya beto.

² Na bilumbu zole,
yandi ke vutula beto luzingu.
Na kilumbu ya tatu,
yandi ke telemisa beto
mpe beto ke zinga na ntadisi ya yandi.
³ Beto sala ngolo na kuzaba Yave.
Nkwizulu ya yandi ke vwanda
ya tsyelika mutindu nsemo ya suka-suka.
Yandi ke kwiza na beto
mutindu ke kwizilaka mvula.
Mutindu mvula ya ntombo,
yina ke salaka ti ntoto basisa madya.»

⁴ Kasi Yave ke na kuvutula:
«Efalayime, yinki mu ke sala na nge?

Yuda, yinki mu ke sala na nge?
Kukwikama ya beno,
kele mutindu dituti yina
ke basikaka na suka.
Yawu kele mpe mutindu
kinoko ya suka-suka yina
ke yumaka na mwa ntangu fyoti!
⁵ Ni yawu yina, mu me bula
beno na mambu yina me basika
na yinwa ya mimbikudi.
Mu me kufwa beno na mambu
yina me basika na yinwa ya munu.
Lufundusu ya munu ke talana
mutindu nsemo,
⁶ samu ti, ni kukwikama mu
ke zolaka, kasi Minkayulu ve.
Mu ke zolaka luzabu ya Nzambi
kulutula minkayulu ya kuyoka.»

Yimbi ya kulutula na Isayeli

⁷ «Kasi bawu, mutindu Adami,
bawu me zitisa ve ngwisani ya munu.
Bawu me vwanda ve ya kukwikama na munu.
⁸ Ngalaade kele mbanza ya bantu ya yimbi,
yawu kele ya kifuluka na menga.
⁹ Mutindu nkonga ya binwani yina
me kubama na kubwila muntu,
nkonga ya banganga-Nzambi
ke na kufwa bantu na nzila ya Siseme.
Bawu ke na kusala mambu ya busafu!
¹⁰ Mu me tala mambu ya busafu
ya kulutula na dikanda ya Isayeli.
Kindumba ya Efalayime

me sala ti Isayeli kuvwanda
dyaka ve ya kuvedila.

11 «Nge mpe Yuda,
mu me kubama samu na kuyonzika mavanga ya
nge.»

Vwanzi ya nene mpe mpasi yina ke kwiza

Yave ke na kutuba:
«Na ntangu yina mu zola kuvutula
luzingu ya mbote na bantu ya munu,

7

1 na ntangu yina mu zola kunyakisa Isayeli,
yimbi ya Efalayime
na masumu ya Samaliya
me talana, samu ti,
bawu ke na kusadila luvunu.
Muyibi ke na kukota na yinzo,
nkonga ya binwani
me mwangana na ngaanda.

2 Na bantima ya bawu,
bawu ke na kuyindula ata fyoti ve ti,
mu me zimbana ve yimbi
yina bawu ke na kusala.
Na ntangu yayi, mavanga ya
bawu ke ya kukangama na bawu,
mpe mu ke na kutala yawu.

3 Na yimbi ya bawu,
bawu ke na kotalisa ntinu kilengi.
Na luvunu ya bawu,
bawu ke na kuyangidika bamfumu.

4 Bawu nyonso ke na kusala kinsuza.

Bawu kele mutindu bafuule yina
kisadi-mampa me tulaka tiya.
Yandi me bika na kubwela yawu tiya,
kubanda ntangu yina yandi yidikaka
kiputi ya faline,
tii na ntangu yina yawu ke funa.

⁵ Na kilumbu ya mukembo ya ntinu ya beto,
bamfumu ke belaka na manima
ya kunwa vinu ya mingi,
mpe ntinu ke salaka mutindu
bawu, na kusekaka bampangi.

⁶ Bayina ke kubikaka mambu ya yimbi,
bawu kele tiya mutindu bafuule.
Na mpimpa nyonso,
nkele ya bawu ke talanaka ve.
Kasi na suka,
nkele yango ke talanaka,
mpe yawu ke yokaka mutindu tiya ya nene.

⁷ Bawu nyonso kele tiya mutindu fuule.
Bawu me kufwa bazuzi ya bawu.
Bantinu ya bawu nyonso me kufwa,
mpe ata muntu na kati ya bawu me bokila munu.»

⁸ «Efalayime ke na kuvukana na bantu ya nkaka.
Efalayime kele mutindu
galete yina ba me balula ve
mpe me nyenga lweka mosi.

⁹ Banzenza ke na kumanisa yandi ngolo,
kasi yandi ke na kuzaba ve.
Yandi me kuma na
bansuki ya mpembe,
kasi yandi ke na kuzaba ve.

¹⁰ Lunangu ya bantu Isayeli

ke na kufunda bawu.

Kasi bawu ke na kuvutuka ve
na Yave, Nzambi ya bawu.

Na kati ya mambu nyonso yina,
bawu me sosa ve yandi.

¹¹ Efalayime kele mutindu dibembe ya kizoba,
yina kele ve na mayela.

Bawu me bokila bantu ya Ngipiti,
bawu me kwenda tii na Asili.

¹² Na ntangu yina bawu ke kwenda,
mu ke losila bawu mpwasa ya munu.
Mu ke bwisa bawu mutindu
bandeke ya mazulu.

Mu ke bwila bawu ntangu mu ke kuwa ti,
bawu me vukana.»

¹³ «Kyadi na bawu samu ti,
bawu me kima ntama na munu.
Yawu ke vwanda mwangusulu
mpe nyonso ke beba samu na bawu,
samu ti, bawu me manga
na kutumama na munu.
Munu, mu zolaka vuukisa bawu
kasi bawu ke na kuzonza mambu ya luvunu
samu na munu.

¹⁴ Bawu ke na kubokila munu
na ntima mosi ve.
Bawu ke na yawula na
zulu ya bamfulu ya bawu.
Bawu ke na kulwalisa banzutu
ya bawu samu na kuzwa
bambuma ya faline na
vinu ya malu-malu.
Na kusalaka mutindu yina,
bawu ke na kupesa munu manima.

¹⁵ Na kutala mbote,
ni munu longaka bawu.
Ni munu pesaka bawu ngolo,
kasi bawu me banzila munu mambu ya yimbi.

¹⁶ Kana bawu ke vutuka,
ni na sika ya munu ve bawu ke vutuka.
Bawu kele mutindu munani ya kutengama.
Bamfumu ya bawu ke kufwa na mvita,
samu ti, bawu ke na kuzonza
yimbi samu na munu,
mpe kuna na Ngipiti,
bantu ke seka bawu!»

8

Nsembolo ya Nzambi

¹ Beno sika mpungi samu
na kulwengisa bantu.
Mpasi ke na kukwiza na Yinzo
ya Yave mutindu mbemba.
Yave me tuba: «Bantu me
zitisa ve ngwisani ya munu.
Bawu me tumama ve
na Musiku ya munu.

² Bawu ke looka na munu:
“Nzambi ya beto,
beto bana ya Isayeli, beto me zaba nge.”

³ Bantu ya Isayeli me manga mambu ya mbote,
na yina, mutantu ke landa bawu.

⁴ Bawu me soola bantinu
ata kuyufula luzolo ya munu.
Bawu me soola bamfumu,
munu ata kuzaba.
Bawu me yidika banzambi ya biteki

na wolo mpe palata ya bawu.

Mpe yawu me zimbisa bawu.

⁵ Bantu ya Samaliya,
mu me nyafuna kiteki ya beno
ya mwana ya ngombe.

Mu me dasukila bawu.

Tii wapi ntangu bawu ke

lenda ve na kuvwanda ya kuvedila?

⁶ Kiteki yina ya mwana ya ngombe
me katuka na Isayeli.

Ni muntu yidikaka yawu,
yawu kele ve Nzambi.

Ee, mwana ya ngombe ya Samaliya
ke mwangana na bitini.

⁷ Bawu me kunda mupepe,
mpe bawu ke yonzika kitembo ya ngolo.
Bambuma ya faline ke mena ve.
Kana yawu mena, yawu lenda kubuta ve.
Kana yawu pesa bambuma ya faline,
ni banzenza ke kudya yawu.»

⁸ «Ba me mina bantu ya Isayeli.

Bawu me kuma mutindu
kima yina bantu nyonso
ke na kuyina.

⁹ Bawu me kwenda na Asili.
Mbuluku ya mfinda ke
kebaka kimpwanza ya yandi.

Kasi bantu ya Efalayime
me futa samu na kuzwa makangu!

¹⁰ Ata ti bawu me futa bamfumu ya bayinsi,
ntangu yayi mu ke yonzika bawu.
Na mwa ntangu fyoti,

bawu ke tala mpasi na maboko ya ntinu ya Asili.

¹¹ Bantu ya Efalayime me yidika
biyokolo mingi ya minkayulu
samu na mulemvo ya masumu.
Kasi biyokolo yango, ni yawu ke
na kusala ti bawu kubwa na masumu.

¹² Ata ti mu sonikina bawu
lutangu ni lutangu ya misiku ya munu,
bawu ke tala yawu mutindu
ti yawu kele dyambu ya nzenza.

¹³ Bawu ke pesaka munu minkayulu
ya bibulu mpe bawu ke kudyaka
mbisi ya yawu.

Kasi, munu Yave,
mu ke ndimaka yawu ve.

Na ntangu yayi,
yandi ke bambuka moyo
na yimbi ya bawu,
yandi ke futisa bawu masumu ya bawu,
mpe bawu ke vutuka na Ngipiti.»

¹⁴ «Isayeli me zimbana Nzambi yina yidikaka
yandi.

Yandi me tunga bayinzo ya kitoko.

Na yina me tadila Yuda,
yandi me tunga bambanza mingi
yina kele na bibaka ya lukengolo.

Kasi mu ke fidisa tiya na
bambanza yina
mpe yawu ke yoka bayinzo ya bawu ya kitoko.»

9

Bantu ya Nzambi ke wombisa nyonso

¹ Isayeli, kuyangalala ve,
kuvwanda ve na kilengi ya kulutíla
mutindu bantu ya nkaka.

Nge me bika Nzambi ya nge na kusalaka kin-
dumba.

Nge me tala kilengi na kuzwa difuta ya kindumba
na bisika nyonso yina ba ke
kabulaka bambuma na matiti ya yawu.

² Bisika yina ba ke kabulaka bambuma na matiti
ya yawu

mpe bikamununu ya bambuma ya vinu
ke yukutisa dyaka ve.

Vinu ya malu-malu yina nge
ke na kuvingilaka,
nge ke kuzwa yawu ve.

³ Bantu ya Efalayime ke zinga ve
na yinsi ya Yave.

Bawu ke vutuka na Ngipiti
mpe ni na Asili bawu ke kudya
madya yina kele ve ya kuvedila.

⁴ Bawu ke pesa dyaka ve
minkayulu ya vinu na Yave.

Yandi ke yangalala ve na
minkayulu ya bawu.

Yawu ke vwanda mutindu
mampa yina ba ke kudyaka
na kisika ya mafwa.

Bayina nyonso ke kudya yawu
ke vwanda dyaka ve ya kuvedila.

Samu ti, mampa ya bawu
ke vwanda kaka ya bawu mosi.

Yawu ke kota ve na Yinzo ya Yave.

⁵ Yinki beno ke sala na kilumbu
ya mukembo ya nene,
kilumbu ya mukembo ya Yave?

⁶ Beno ke kima mwangusulu.
Ngipiti ke yamba beno.
Kasi ba ke zika beno na Memfi.
Matiti ya bansende ke fuluka
na bimvwama ya beno ya
palata.

Bayinti ya bansende ke fuluka
na bayinzo ya beno.

⁷ Ntangu ya kitumbu me kuma.
Ntangu ya musendo mpe me kuma.
Isayeli fwana kuzaba yawu.
«Mumbikudi me lawuka.
Muntu yina kele na mpeve
ke na kuzonza kidi-kidi.»
Samu na bunene ya yimbi ya beno
mpe samu na kintantu
ya beno ya ngolo.

⁸ Munkebi ya Efalayime, ni mumbikudi.
Nzambi ya munu kele na yandi.
Kasi ba me tambila yandi
mitambu na banzila ya yandi nyonso.
Ba ke na kunwanisa yandi
tii na Yinzo ya Nzambi ya yandi.

⁹ Beno me sadila masumu ya kulutula, mutindu
Bawu ke nata dyaka bivumu ve. Yawu salamaka
na Ngibeya.
Nzambi ke bambuka moyo na yimbi ya beno.
Yandi ke futisa beno yimbi ya beno.

Yave ke na kunyonga

¹⁰ «Mu kutaka Isayeli mutindu bambuma ya vinu na yinsi ya kuyuma. Mu talaka bankooko ya beno mutindu bambuma ya ntete yina ke talanaka na yinti ya fike. Kasi na ntangu bawu kumaka na Baale-Pewole, bawu me kukipesa na kusambila kima ya nsoni. Mpe bawu me kuma bantu yina ba ke yinaka mutindu kima yina bawu me tula luzolo ya bawu.

¹¹ Nkembo ya Efalayime ke katuka mutindu ndeke yina me dumuka. Bana ke butuka dyaka ve.

Bakento ke nata dyaka bivumu ve. Bawu ke kuzwa dyaka bivumu ve.

¹² Ata ti bawu ke na kuyundula bana, mu ke kufwa bana yina tekila ba kula. Kyadi na bawu ntangu mu ke pesa bawu mukongo.

¹³ Ntangu yina mu talaka Efalayime, yandi vwandaka mutindu diba yina kele na kisika yina madya ke menaka mbote. Kasi yandi ke yekula bana ya yandi na muntu yina ke kufwa bawu.»

¹⁴ Yave, kana nge ke semba bawu, soola nsembolo yina nge ke pesa bawu. Sala ti bivumu ya bakento ya bawu

kwendaka katuka konso ntangu.
Yumisa mabene ya bawu.

¹⁵ «Yimbi ya bawu me talana tii na Ngilengale*.

Ni kuna mu me banda na kuyina bawu.

Mu ke bingisa bawu na yinzo ya munu

samu na mavanga ya bawu ya yimbi.

Mu ke zola dyaka bawu ve.

Bamfumu ya bawu nyonso

ke na kutumama ve.

¹⁶ Efalayime me kuzwa nsembolo.

Myanzi ya yandi me yuma.

Yawu ke pesa dyaka bambuma ve.

Ata ti bakento ya bawu kubuta bana,

mu ke kufwa bana yango ya luzolo.»

¹⁷ Nzambi ya munu ke losa bawu

samu ti, bawu me kuwa yandi ve.

Bawu ke banda na kwendaka tambula

kidi-kidi na bayinsi.

10

Nsukunu ya kintinu mpe ya kinzambi ya biteki

¹ Isayeli vwandaka mutindu

yinti ya vinu ya kitoko.

Yawu vwandaka lutila na kubuta

bambuma ya mingi.

Mutindu yawu vwandaka buta mingi,

ni mutindu yina mpe

Isayeli vwandaka yidika biyokolo mingi ya

minkayulu.

* **9:15** *Ngilengale* tala na kidimbu yina kele na Ose 4:15; Amo 4:4; 5:5.

Mutindu yinsi ya bawu
vwandaka lutila kitoko,
ni mutindu yina mpe bawu vwandaka
bongisa matadi ya bawu ya longo.

² Bawu ke na bantima ya yimbi.
Ntangu yayi, bawu ke futa masumu ya bawu.
Yave, yandi mosi ke mwangisa
biyokolo ya bawu ya minkayulu.
Yandi ke mwangisa matadi ya bawu ya longo.

³ Ntangu yayi,
bawu ke na kutuba
mutindu yayi:
«Beto me zitisa ve Yave.
Ni yawu yina,
beto ke dyaka ve na ntinu.
Kasi bubu yayi,
yinki ntinu lenda kusala dyaka
samu na beto?»

⁴ Bawu ke na kwendaka zonza.
Bawu ke na kudya bandefi ya luvunu.
Bawu ke na kusala bangwisani.
Mpe ludedomo ke na kukuma na bawu
mutindu yinti yina ke na pwazon
yina ke na kumena na mikala ya bilanga.

⁵ Bantu yina ke zingaka na Samaliya
kele na boma, samu na kiteki ya mwana ya
ngombe
yina kele na Bete-Awene.
Bantu na banganga-Nzambi
me kota bufwidi samu na kiteki yina.
Bawu lenda kuyangalala
samu na nkembo ya kiteki yina,

kasi nkembo ya yawu ke na kukwenda ntama na bawu.

⁶ Ba ke nata Kiteki yango na Asili.

Ba ke pesa yawu mutindu

dikabu na ntinu Yaleve.

Efalayime ke tala nsoni,

mpe Isayeli ke vwanda na nsoni

ya mambu yina bawu me sadila.

⁷ Yimeni samu na Samaliya.

Ntinu ya yandi ke na kufwa

mutindu kibuku ya yinti

na zulu ya maza.

⁸ Bisika ya luvunu ya lusambulu yina kele na zulu ya myongo,

bisika yina bantu ya Isayeli sumukaka, yawu ke mwangana.

Bayinti ya bansende na matiti

ya bansende ke mena na zulu ya biyokolo ya bawu ya minkayulu.

Na yina, bawu ke tuba:

«Myongo, beno fuka beto!»

«Myongo ya fyoti, beno bwidila beto!»

Isayeli ke yonzika yina yandi me kunda

⁹ «Kubanda na mambu ya yimbi

yina salamaka na Ngibeya,

Isayeli ke na kutatamana

na kusala masumu.

Yandi ke na kusoba ve.

Mvita samu na bantu ya yimbi,

ke bwidila ve bawu kuna na Ngibeya?

¹⁰ Mu ke semba bawu mutindu mu zola.

Na yina, bantu ya bayinsi ke vukana

na kunwanisa bawu.

Ba ke kanga bawu na bampanga,
samu na yimbi ya bawu yina ba salaka bambala
zole.»

¹¹ «Efalayime vwandaka mwana
ya ngombe ya nkento ya kutumama.
Yandi vwandaka zola kusala kishalu
ya kudyata bambuma ya faline*.
Kasi mu ke kanga yandi kipusu-pusu ya kishalu
na laka ya yandi ya kitoko.
Yuda ke balula ntoto,
Yakobi ke benda bansengo.

¹² Beno kunda mambu ya kudedama,
beno yonzika bambuma ya bumbote.
Beno sola bilanga ya malu-malu.
Ya me kuma ntangu ya kusosa Yave.
Beno sosa yandi tii ntangu yandi ke kwiza,
yandi ke nokisina beno ludedomo.

¹³ Beno kundaka mambu ya yimbi,
beno yonzikaka mambu ya kudedama ve.
Beno kudyaka mbuma ya luvunu ya beno.

«Beno tulaka kivuvu ya beno
na banzila yina beno vwandaka landa,
mpe na lutangu ya binwani ya beno.

¹⁴ Ni yawu yina,
makelele ke wakana na kati ya bantu ya nge.
Bambanza ya nge yina kele na bibaka ya luken-
golo,
ke mwangana,
mutindu ntinu Salemane

* **10:11** *kudyata bambuma* kele mutindu ba vwandaka sadila
samu na kukabula bambuma na matiti ya yawu.

mwangisaka Bete-Alebele,
na kilumbu ya mvita yina,
ba nikaka bamama
na zulu ya bana ya bawu.

¹⁵ Ni mambu yayi ke kumina beno
samu na Betele,
samu na yimbi ya beno ya kulutila
yina beno salaka.
Na suka-suka,
ba ke kufwa ntinu ya Isayeli.»

11

Luzolo ya Yave samu na mwana ya yandi Isayeli

¹ «Ntangu Isayeli vwandaka ntwenya,
mu zolaka yandi.

Mu bokilaka yandi, yandi mwana ya munu,
na kubasika na yinsi ya Ngipiti.»

² Ba vwandaka bokila bawu kasi bawu vwandaka
lutila na kuvwanda ntama na bayina vwan-
daka bokila bawu.

Bantu ya munu pesaka minkayulu ya bibulu ban-
zambi ya Baale.

Mpe bawu yokilaka biteki maaka ya nsunga ya
mbote.

³ «Na kutala mbote ni munu lakisaka
bantu ya Efalayime na kutambula.

Ata ti mu vwandaka simba bawu na maboko,
bawu bakulaka ve ti,
mu vwandaka nyakisa bawu.

⁴ Mu twadisaka bawu na lembami nyonso,
mpe mu lakisaka bawu luzolo.
Samu na bawu, mu vwandaka mutindu

muntu yina vwandaka katula bawu na mpasi.
Mu vwandaka pesa bawu madya.

⁵ «Bawu ke vutuka dyaka ve
na yinsi ya Ngipiti.
Kasi bawu ke vwanda na lutumu ya ntinu ya yinsi
ya Asili
samu ti, bawu me manga na kuvutuka na munu.

⁶ Mvita ke kota na bambanza ya bawu,
yawu ke mwangisa bikangulu ya
myelo mpe lufwa ke kota
samu na mabanza ya bawu
ya yimbi na yina me tadila yinsi ya bawu.

⁷ Bantu ya munu me bika na kusala kiminu na
munu.
Ba ke na kubokila bawu na kuvutuka na Nzambi
ya mazulu,
kasi ata mosi na bawu ke na kutelama.

⁸ «Efalayime, yinki mu ke sala nge?
Isayeli, nge zola ti mu yekula nge?
Nge ke na kusosa
ti mu sala nge mutindu mu salaka na Adema?
Nge zola ti mu sala nge mutindu mu salaka Seboy-
ime?

Ntima ya munu ke na kusala mpasi
mpe mu me fuluka na kyadi mingi.

⁹ Mu ke sadila ve nkele ya munu
ya kulutila samu na kusemba beno.
Mu ke mwangisa dyaka ve Efalayime.
Samu ti mu kele Nzambi,
kasi mu kele ve muntu.
Mu kele Nzambi ya longo
na kati-kati ya nge.

Mu ke lakisa dyaka ve nkele ya munu ya kulutula.»

¹⁰ Bawu ke landa Yave
samu ti yandi ke duma mutindu nkosi.
Ntangu Yave ke duma mutindu nkosi,
bana ya yandi ke katuka na wesete,
bawu ke kwiza na kutekita nyonso.

¹¹ Bawu ke katuka na Ngipiti,
bawu ke kwiza na kutekita
nyonso mutindu bandeke.
Bawu ke katuka na yinsi
ya Asili mpe bawu ke kwiza mutindu mabembe.
«Mu ke sala ti bawu
kuzinga na bayinzo ya bawu mosi.»
Ni munu Yave me tuba yawu.

12

Luvunu ya bantu ya Isayeli katuka mbandukulu

¹ Efalayime me zunga munu
na luvunu,
mutindu mosi mpe Isayeli na mambu ya
yandi ya luvunu.

Kasi Yuda ke ntete na kutambulaka na Nzambi
mpe yandi kele ya kukwikama
na bantu ya longo.

² Efalayime ke zolaka kuvwanda kintwadi na
bantu,
yina kele mutindu mupepe.
Mpe konso kilumbu,
yandi ke landaka mupepe ya tiya yina ke yu-
misaka.

Yandi ke na kulutula na kwendaka sala,
mambu ya luvunu mpe yimbi.

Yandi me sala ngwisani na bantu ya Asili

mpe yandi ke na kutekisa mafuta na Ngipiti.

³ Yave ke na kufundisa bantu ya Yuda.

Yandi ke semba bantu ya Yakobi samu na ndyatu-
ulu ya bawu.

Mpe yandi ke futisa bawu mavanga ya bawu.

⁴ Katuka ntangu Yakobi na Esawu vwandaka

na kati ya kivumu ya mama ya bawu,

Yakobi simbaka mpangi ya yandi Esawu na
kinkoso.

Ntangu Yakobi kulaka, yandi nwanaka na
Nzambi.

⁵ Yandi nwanaka na mbazi

mpe yandi nungaka.

Yandi dilaka,

mpe yandi bondilaka mbazi yango.

Yandi bwabanaka mbazi yina na Betele

mpe ni kuna Nzambi zonzilaka beto.

⁶ Yave kele Nzambi ya binwani.

«Yave» kele nkumbu ya yandi,

ni mutindu yayi ba ke bambukilaka yandi moyo.

⁷ «Nge, vutuka na Nzambi ya nge.

Vwanda ya kukwikama

mpe sadila ludedomo.

Konso ntangu,

tula kivuvu ya nge na Nzambi ya nge.»

⁸ «Bantu ya Kaana kele na

kipezolo ya luvunu na

maboko ya bawu

mpe bawu ke zolaka kuvuna.

⁹ Efalayime ke na kutuba:

“Ya tsyelika mu me vwama.

Mu me kuzwa bimvwama

ya munu na kisalu ya munu.
Ba lenda kuzwa ve dyambu ya yimbi
yina kele disumu na munu.”

¹⁰ Munu, mu kele Yave Nzambi ya nge
kubanda na ntangu yina
nge vwandaka na yinsi ya Ngipiti.
Mu ke sala ti nge zinga dyaka
na kati ya bayinzo ya lele,
mutindu nge vwandaka sala
na bilumbu ya mbwabani ya mukembo.

¹¹ Mu zonzaka na mimbikudi.
Mu pesaka bawu balumoni mingi.
Mu zonzaka na yinwa ya mimbikudi na bingana.

¹² Kana bantu ya Ngalaade ke na mavanga ya
yimbi,
bawu ke kuma bantu ya mpamba.
Bawu ke na kupesa minkayulu ya
bangombe na Ngilengale.
Mpe biyokolo ya bawu ya minkayulu
ke kuma mutindu bikunku ya matadi
ya kumwangana na zulu ya mikala ya bilanga.»

¹³ Yakobi kimaka na ntoto ya Alame.
Kuna, yandi vwandaka sadila muntu ya nkaka,
samu na kukwela kento.
Mpe samu na kuzwa kento,
yandi kumaka munkebi ya mameme.

¹⁴ Kasi Yave sadilaka mumbikudi mosi
samu na kubasisa Isayeli na Ngipiti.
Yandi sadilaka mpe mumbikudi
mosi samu na kukeba Isayeli.

¹⁵ Efalayime me fwemisa mingi Nzambi.

Ni yawu yina, lufwa ya bantu yina Efalayime
kufwaka,
Mfumu, ya yandi Nzambi ke tula yawu
na zulu ya yintu ya yandi.
Nzambi ke futisa yandi
yimbi yina yandi salaka.

13

Lufwa ya bantu ya Isayeli

¹ Ntangu Efalayime vwandaka zonza,
bantu nyonso vwandaka tala boma mingi.
Yandi vwandaka dyata bantu nyonso na Isayeli.

Kasi yandi salaka yimbi
na kusambila nzambi Baale.
Ni yawu yina, yandi me kufwa.

² Na ntangu yayi, bawu ke na
ku tatamana na kusumuka.
Bawu me yidika biteki samu na bawu mosi na
palata ya bawu yina bawu me sulumuna na
tiya.

Na mayela ya bawu,
bawu me yidika banzambi
ya biteki samu na bawu mosi.

Nyonso yina kele kaka
bisalu ya maboko ya bantu.
Samu na biteki yina, ba ke na
kutuba mutindu yayi:

«Bayina ke pesaka bantu mutindu
minkayulu lenda kuzitisa biteki bana ya ban-
gombe!»

³ Ni yawu yina, bawu ke kuma
mutindu dituti yina
ke basikaka na suka.

Bawu ke kuma mutindu kinoko
ya suka-suka yina ke yumaka
na mwa ntangu fyoti.

Bawu ke kuma mutindu matiti yina mupepe
me katula na kisika yina ba ke kabulaka
bambuma na matiti ya yawu
mpe ke na kunataka ntama.
Bawu ke kuma mutindu mulinga yina
ke basikaka na nela.

⁴ Munu, mu kele Yave Nzambi ya nge
kubanda na ntangu yina
ke vwandaka na yinsi ya Ngipiti.
Nge zabaka Nzambi ya nkaka ve,
kana kaka munu ve.
Ya kele mpe ve na Nzambi ya nkaka yina ke
vuukisaka, kana kaka ni munu ve.

⁵ Mu zabaka nge na yinsi ya kuyuma,
na yinsi yina ke na tiya mingi mpe ntoto ya
kukawuka.

⁶ Na ntangu yina nge kumaka
na kisika yina bibulu ke
kudyaka, nge kudyaka
mpe nge yukutaka.
Na manima ya kuyukuta,
nge fulukaka na lunangu.
Ni yawu yina nge zimbanaka munu.

⁷ Na yina mu ke kuma mutindu
nkosi samu na beno.
Mu ke bumbama beno
na nzila mutindu yingo.
Mu ke na kuketa beno.

⁸ Mu ke nwanisa beno

mutindu uluse, kibulu ya nsisi yina ba me botola
bana.
Mu ke pasula bantulu ya beno.
Mu ke kudya beno kuna
mutindu nkosi ya kento.
Bibulu ya mfinda ke manisa
na kupasula bamvumbi ya beno.

⁹ Isayeli, nge me mwangana,
samu ti nge me kuma mbeni
ya munu.
Mbeni ya muntu yina lenda kusadisa nge.
¹⁰ Wapi sika kele ntinu ya nge,
samu ti, yandi kuvuukisa nge na kati ya
bambanza ya nge nyonso?
Wapi sika kele bazuzi ya nge,
yina nge vwandaka tuba: «Pesa munu ntinu
mpe bamfumu»?
¹¹ Na nkele ya munu,
mu pesaka nge ntinu.
Mpe na nkele ya munu ya kulutila,
mu ke katula nge yandi.

¹² Ba me keba mbote yimbi ya Efalayime.
Ba me bumba mbote masumu ya yandi.
¹³ Bampasi ya kento yina ke na kubuta ke kumina
yandi.
Kasi mwana yina fwana kubutuka ke na mayela
ve:
Na ntangu ya kubutuka,
yandi ke manga na kubasika na kivumu ya mama
ya yandi.
¹⁴ Mu zolaka kuula bawu na kubasisa
bawu ya yinsi ya bantu ya kufwa?

Mu zolaka vuukisa bawu na lufwa?
Lufwa, wapi binwanunu ya nge?
Yinsi ya bantu ya kufwa,
wapi sika kele lulendo ya nge ya kufwa bantu?
Mu ke tala dyaka ve bawu kyadi.
¹⁵ Ata ti Efalayime ke na kubonga
kulutila bampangi ya yandi,
mupepe ya tiya ke kwiza.
Mupepe ya Yave ke katuka na yinsi ya kuyuma.
Yawu ke kwiza yumisa mukelo ya yandi,
yinto ya maza ya yandi ke sika.
Ba ke botola bima nyonso ya ntalu yina kele
na bibumbulu ya yandi ya bimvwama.

14

¹ Samaliya ke futa yimbi ya yandi samu ti,
yandi me manga na kutumama na Nzambi ya
yandi.
Ba ke kufwa yandi na bambele ya mvita.
Ba ke nika bana ya yandi ya fyoti.
Mpe ba ke pasula bivumu ya bakento
ya yandi yina kele na bivumu.

Kuvutuka na Yave

² Isayeli, vutuka na Yave Nzambi ya nge,
samu ti, yimbi ya nge me bwisa nge.
³ Beno vutuka na Yave.
Beno zabisa yandi mambu yayi:
«Lemvokila yimbi nyonso ya beto.
Ndimba mambu ya mbote yina ke na beto.
Beto ke pesa nge ve minkayulu ya bangombe,
kasi beto ke pesa nge bampova ya bayinwa
ya beto mutindu minkayulu.»

⁴ Asili ke vuukisa beto ve.
Beto ke vwanda ve
na zulu ya bampunda ya mvita.
Beto ke tuba dyaka ve
na bima yina beto yidikaka na maboko
ya beto «Nzambi ya beto»
samu ti, kaka ni nge
ke fwilaka mwana-nsaana kyadi.

⁵ «Mu ke belusa Isayeli na kimbevo ya yandi
ya kondwa kiminu na munu.
Mu ke zola yandi na ntima mosi
samu ti, mu ke dyaka ve na nkele na yandi.

⁶ Mu ke vwanda mutindu kinoko
samu na Isayeli.
Yandi ke basisa bifulu
mutindu yinti ya bifulu ke basisaka bifulu ya
mbote.
Yandi ke mena myanzi mutindu bayinti ya
yinsi ya Libane.

⁷ Bintala ya yawu ke yalumuka.
Kitoko ya yawu ke vwanda
mutindu yinti ya olive.
Nsunga ya yawu ke vwanda
mutindu nsunga ya bayinti
ya yinsi ya Libane.

⁸ Bantu ke kwiza vwanda dyaka na yisi
ya mpewo ya yandi.
Bawu ke kunda dyaka bambuma ya faline
mpe yawu ke mena mbote.
Bawu ke buta bifulu mutindu bayinti ya vinu.
Bawu ke vwanda na nsangu
mutindu vinu ya yinsi ya Libane.

⁹ Efalayime, na yinki nge ke na kufwanikisa munu na biteki?

Munu, mu ke pesaka nge bamvutu,
mpe mu ke kebaka nge.

Munu, mu kele mutindu
yinti ya sipelese yina ke vwandaka
konso ntangu na makasa ya maza.
Ni munu ke butisaka bima
yina nge ke kundaka.»

¹⁰ Nani ke na ndwenga

samu na kuvisa mambu yayi?

Nani ke na mayela na kuzaba yawu?

Ya tsyelika, banzila ya Yave kele ya kusungama,
mpe bantu ya kudedama ke dyatilaka na yawu.

Kasi bayina ke tumamaka ve ke bulaka
mabaku na yawu.

Mambu ya Nzambi
The Holy Bible in the Kitoba language of Congo
Bible entier en Kituba de Congo-Brazzaville

copyright © 2025 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kituba)

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 14 May 2025

a854b3e0-daa0-5e79-9026-5b48865cc4ea